

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Mediálna výchova

Hodinová dotácia:

Mediálna výchova	1. ročník	2. ročník	3. ročník		4. ročník	Spolu
Štátny vzdelávací program	0	0	0	0	0	0
Školský vzdelávací program	0	0	1		1	1 (2)
			2010/2011	2011/2012 2012/2013		
Spolu	0	0	1	0	1	1 (2)

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet mediálna výchova sme zaradili medzi voliteľné predmety vyučovania v 3. a 4. ročníku preto, lebo v súčasnosti sa stáva úloha formovať schopnosti detí kriticky reflektovať a posudzovať kvalitu mediálne šírených obsahov a selektívne využívať médiá. V rámci uplatňovania rozlišujúceho prístupu k médiám a ich produktom sa deti musia naučiť identifikovať hodnotné mediálne obsahy, ktoré pozitívne vplývajú na ich osobnostný rast, ale tiež rozpoznávať negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

V predmete mediálna výchova budeme učiť žiakov rozvíjať ich schopností uvedomele a zodpovedne využívať médiá, vymedziť a sprostredkovať hodnotiace kritériá, ktoré budú žiaci uplatňovať v interakcii s mediálne šírenými obsahmi.

Predmet bude interdisciplinárnym, môže využiť prvky už existujúcich povinných predmetov (výtvarná výchova, informatická výchova, hudobná výchova, etická výchova).

V procese mediálnej výchovy ide o to, aby dieťa nebolo ponímané ako pasívny (dokonca formatívnym vplyvom odporujúci objekt), ktorý len prijíma sprostredkované vedomosti či postoje, ale je potrebné viesť ho k samostatnému vlastnému uvažovaniu a konaniu – výberu mediálnych produktov (v tom spočíva význam výchovy k slobode). V rámci formatívneho procesu sa má dieťa učiť správne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť.

Predpokladom slobodného a pritom zodpovedného (správne rozumovo zdôvodneného) využívania médií je dobre sformované svedomie dieťaťa či mladého človeka, umožňujúce posudzovať mediálne obsahy v súlade so základnými ľudskými hodnotami, predovšetkým hodnotami pravdy, dobra a krásy. Deti a mladí ľudia pritom majú byť

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

ochotní pochopiť a prijať, že vlastnú slobodu pri výbere mediálnych obsahov skutočne naplno uplatnia vtedy, keď sa rozhodnú pre diela, ktorých obsahy i posolstvá sú v súlade s uvedenými hodnotami, a teda s vlastným dobrom.

3. ročník

V predmete mediálna výchova v 3. ročníku položíme základy k tomu, aby:

- z hľadiska potreby vedeli žiaci formovať hodnotiaci úsudok, svedomie,
- aby dokázali rozlišovať medzi kvalitnými a nekvalitnými mediálnymi obsahmi
- zabezpečovať pozitívny prístup detí k médiám,
- uskutočňovať výber hodnotných mediálnych obsahov,
- posilňovať pozitívny vplyv médií.

Realizácia:

Predmet mediálna výchova sa realizuje ako povinný predmet s časovou dotáciou:

1 vyučovacia hodina týždenne / 33-37 hodín ročne s možnosťou spájania hodín do blokov /podľa možností/.

Obsah

1. **Voľba mediálnych obsahov** (televízne programy, filmové diela) s **pozitívnym posolstvom**, v ktorých dominujú ľudské hodnoty ako: úprimné priateľstvo, súdržná, úplná rodina, láska medzi rodičmi a deťmi, solidarita k staršiemu alebo postihnutému človeku, úcta k životu, dôvera, pozitívna medziľudská komunikácia založená na pravdovravnosti, dôvere, rešpektovanie inej osoby napríklad z inej etnickej skupiny, či menšiny, rešpektovanie ochrany intimity človeka

2. **Výskyt negatívnych javov** v médiách - ako násilie, vulgarizmy, nemorálne príklady správania v kontexte s mediálnym obsahom (televízne programy, filmové diela) s pozitívnym posolstvom, v ktorých dominujú ľudské hodnoty ako: úprimné priateľstvo, súdržná, úplná rodina a pod.

3. Posilnenie mediálnej gramotnosti

Primárne je potrebné posilniť znalosti rodičov z mediálnej oblasti, aby sa dokázali orientovať vo svete médií, poznali špecifiká jednotlivých druhov médií, spôsoby tvorby mediálnych produktov, ale tiež psychológiu pôsobenia médií predovšetkým na deti a mládež. Rodičia by tiež mali nadobudnúť schopnosť analyzovať a kriticky hodnotiť kvalitu mediálnych obsahov primárne podľa stanovených hodnotových kritérií, čo je predpokladom formovania daných schopností i u detí. Zároveň by mali byť schopní identifikovať potreby, záujmy detí v súvislosti s médiami a poznať ich motívy využívania médií.

Kompetentné usmerňovanie detí v ich konzume médií predpokladá schopnosť rodičov stanoviť a realizovať tzv. „**rodinnú mediálnu politiku**“.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

4. ročník

Predmet mediálna výchova sa v 4. ročníku realizuje ako povinný predmet s časovou dotáciou:

1 vyučovacia hodina týždenne / 33-37 hodín ročne s možnosťou spájania hodín do blokov podľa možností/.

Obsahom predmetu mediálna výchova je posilňovať znalosti z mediálnej oblasti, aby sa žiaci a ich rodičia dokázali orientovať vo svete médií, poznali špecifiká jednotlivých druhov médií, spôsoby tvorby mediálnych produktov, ale tiež psychológiu pôsobenia médií predovšetkým na deti a mládež. Rodičia by tiež mali nadobudnúť schopnosť analyzovať a kriticky hodnotiť kvalitu mediálnych obsahov primárne podľa stanovených hodnotových kritérií, čo je predpokladom formovania daných schopností i u detí. Zároveň by mali byť schopní identifikovať potreby, záujmy detí v súvislosti s médiami a poznať ich motívy využívania médií.

Kompetentné usmerňovanie detí v ich konzume médií predpokladá schopnosť rodičov stanoviť a realizovať tzv. „**rodinnú mediálnu politiku**“ v súzvuku so „**školskou mediálnou politikou**“.

2. Ciele učebného predmetu

Ciele mediálnej výchovy je vedome a cielene kultivovať vzťah žiakov

k médiám a ich produktom, formovať schopnosti žiakov samostatne a zodpovedne selektovať z mediálnej ponuky kvalitné a hodnotné obsahy, resp. im primárne pomáhať uskutočňovať daný výber.

Základným **cieľom mediálnej výchovy** (nielen) je *formovanie spôsobilosti detí kriticky (kvalitatívne rozlišujúco) posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný rast, ale tiež rozpoznávať negatívne mediálne vplyvy prednostne na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať*.

Z hľadiska formatívneho vplyvu ide o dlhodobý cieľ, ktorého dosiahnutie ovplyvňuje množstvo navzájom podmieňujúcich sa faktorov, primárne predovšetkým:

- kvalita hodnotovej výchovy
- zaužívané návyky využívania médií v rodine a v škole a spôsoby ich mediálneho správania
- úrovne rozvinutej schopnosti rodičov posudzovať kvalitu mediálnych obsahov podľa hodnotiacich kritérií predovšetkým z pohľadu ich reálneho i potencionálneho formatívneho vplyvu na osobnosť detí
- kvalita ďalších socializačných a edukačných vplyvov mimo rodinného prostredia, v ktorom sa mladý jedinec pohybuje (významnú úlohu tu zaujíma systém formálnej školskej edukácie, ale i socializačné vplyvy v rámci rovesníckych skupín).

Ťažiskom mediálnej výchovy (edukácie) by malo byť utváranie a rozvíjanie socio-afektívnej stránky osobnosti detí a mládeže (rozvoj ich hodnotových postojov, charakteru, vôle, citov, záujmov) spolu s rozvíjaním ich hodnotiaceho (kritického) myslenia (je ťažiskom rozumovej

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

– kognitívnej zložky mediálnej výchovy). Mediálna výchova realizovaná (nielen) v rámci rodinnej výchovy by mala prednostne zahŕňať **výchovu k hodnotám vo vzťahu k médiám a ich produktom a rozvoj kritického myslenia detí a mládeže za účelom rozvinutia ich vnímavosti a schopnosti rozlišovať medzi kvalitnými a nekvalitnými mediálnymi obsahmi (predovšetkým z pohľadu pozitívneho či negatívneho vplyvu na ich osobnosť).** Dôsledkom tohto procesu (očakávaným efektom) je (má byť) selektívne využívanie médií deťmi.

3. Témy, tematické okruhy

3 .ročník

- *Moja mediálna biografia.*

Ktoré médiá sprevádzajú môj deň?

- *Základné druhy médií a ich význam*

Periodická tlač (noviny, časopisy), televízia, rozhlas, multimédiá a ich význam pre človeka i spoločnosť.

- *História médií*

Krátky prierez vývojom jednotlivých druhov médií až po ich dnešnú podobu

- *Charakteristické znaky televízie v porovnaní s inými médiami*

Verejno-právne a súkromné televízie.

- *Televízne žánre.*

Programové typy a žánre v televízii: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, reklama. Kľúčové prvky, očakávané vzorce, konvencie v zobrazovaní na príklade vybraných žánrov napr. televíznych správ, dobrodružných filmov, komédií, inscenácií, seriálov, súťaží, talkšou.

- *Mediálna realita vo vzťahu ku skutočnosti. Filmová realita.*

Ako vzniká film. Filmové profesie. Ukážka na konkrétnom filme. Rozdiely medzi filmovou realitou a skutočnosťou. Filmové žánre vzdialené a blízke realite. Fiktívne a dokumentárne filmové žánre.

- Reč filmu. Formálne prostriedky filmovej tvorby, kódy filmovej „reči“: Analýza vybraného filmového diela.

- *Filmový kritik*

Kritéria pre hodnotný film. Systém jednotného označovania (JSO) pre filmové diela v televízii. Problematické obsahy vo filmových dielach (sexualita, násilie...) aj v spojení s humorom.

- *Hrdina z filmu, osobnosť televíznej obrazovky - môj vzor a idol.*

Mediálne ponúknuté identifikačné vzory (v role herca, moderátora) a reálne vzory. Aké vlastnosti má ideálny mediálny hrdina?

- *Ako sa tvorí televízna relácia?*

Priebeh tvorby televíznej relácie od nápadu (témy), prípravy scenára, až po jej dramaturgické stvárňovanie. Charakteristika profesijných a organizačných zložiek,

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

ktoré sa podieľajú na tvorbe televíznej relácie

- Druhy programov pre deti a mládež v televízii.

Výchovno-vzdelávacie programy vo verejno-právnej a komerčnej televízii. Rozdiely medzi verejno-právnymi a komerčnými televíziami. Typy programov sledované žiakmi a ich motivácia. Deti a mládež ako diváci. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO).

- Točíme film, točíme televíznu reláciu.

Tvorba krátkeho filmového príbehu, alebo televíznej relácie. Návrh scenára.

Sfilmovanie scenára. Praktická práca s filmovou kamerou.

4. ročník

- Charakteristické znaky zvukových médií v porovnaní s inými médiami

Rozhlas, ako prostriedok masovej komunikácie založený na akustickom a auditívnom princípe. Rozhlasové špecifiká v porovnaní s iných médiami.

- Význam hudby, hudobných médií pre život mladého človeka

Motívy využívania hudobných médií deťmi a mládežou

- Funkcia zvuku, hudby v médiách

Hudba, zvuk ako súčasť mediálnych obsahov. Hudba ako vyvolávateľ estetických citov a zdroj emocionálnych zážitkov. Úloha hudby a zvukových efektov v dramaturgii filmového diela

- Moje obľúbené rádio, moja obľúbená rozhlasová relácia

Komerčné a verejno-právne rozhlasové stanice, hudobné stanice na Slovensku z pohľadu konzumu žiakov. Rozhlasové žánre. Ako vzniká rozhlasová relácia?

- Redaktor a moderátor v rádiu

Špecifiká profesie rozhlasového redaktora a moderátora. Vhľad do náplne práce a organizácie dňa redaktora, moderátora.

- Zábavné a zábavno – súťažné relácie v TV

Zábavné a zábavno-súťažné relácie vo verejno-právnej a komerčných televíziách, ich obsah. Prostriedky, ktoré sa využívajú v reláciách na vzbudenie zábavy. Dodržiavanie etických kritérií na obsah.

- Ako sa stať hudobnou hviezdou?

Úloha médií pri vytváraní hudobných hviezd. Súťažné televízne relácie typu PopStar, Slovensko hľadá SuperStar. Mediálne prezentované vzory.

- Hudobné videoklipy a prezentované hodnoty

Hudobné relácie vo verejno-právnej a komerčných televíziách aj z pohľadu konzumu žiakov. Ponuky vzorov správania v hudobných videonahrávkach. Symbolické reprezentácie kultúry mladých, štýlu života vo videoklipoch.

- Médiá a fiktívne násilie

Formy mediálneho násillia. Účinky fiktívneho mediálneho násillia na človeka.

- Prvky násillia v spravodajstve

Reálne násillie, spôsoby jeho mediálnej prezentácie a spracovania. Účinky reálneho mediálneho násillia na človeka

- Reklama všade okolo nás. Moje skúsenosti s reklamou

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Ako sa reklama líši od iných druhov informácií. Reklama a jej vplyv na spotrebiteľské správanie detí. Čo som si kúpil pod vplyvom reklamy?

- Sociálna a charitatívna reklama a jej spoločenský význam.

Príklady sociálnej a charitatívnej reklamy a jej účinky človeka.

- Tvorba rozhlasovej nahrávky

Kolektívna príprava, tvorba a zverejnenie rozhlasovej nahrávky vybraného žánru (rozhlasová reportáž, rozhlasové spravodajstvo, rozhlasová hra), jej odvysielanie v školskom rozhlase. Praktická mediálna práca).

Profesia novinár. Práca redaktora a reportéra v novinách

Čo robí novinár v denníku, časopise, v televízii, v rozhlase?

Porovnanie práce redaktora v rozhlase, televízii a tlačných médiách. Kto sa môže stať žurnalistom? Aké predpoklady musí spĺňať človek, ktorý chce byť dobrý žurnalista, aké charakterové vlastnosti sú nevyhnutné pre výkon profesie žurnalistu.

- Ako vznikajú a distribuujú sa noviny a časopisy?

Vhľad do organizácie práce v novinách a časopisoch. Profesie, ktoré sa podieľajú na príprave a distribúcii periodickej tlače

- Etické zásady novinárskej práce

Čo je etické a neetické v žurnalistickej profesii. Príklady porušovania žurnalistickej etiky (vpád do súkromia osoby, porušenie ľudskej dôstojnosti, nepravdivé údaje).

Etické kódexy žurnalistickej profesie. Inštitúcie, samoregulačné orgány, ktoré dozerajú nad dodržiavaním etických zásad novinárskej práce v oblasti tlačných médií.

Formulácia ohlasu čitateľa na článok s neetickým obsahom

- Populárne časopisy pre deti

Druhy (tituly) časopisov pre deti. Štruktúra, obsah a charakteristické črty časopisov pre deti. Typické spôsoby (využívané verbálne, vizuálne výrazové prostriedky) "oslovenia" cieľového publika časopisov. Obraz životnej reality v periodikách pre deti.

- Publikum médií.

Motívy ľudí pri využívaní médií. Zisťovanie záujmu publika o médium. Výskumy sledovanosti, počúvanosti, čítanosti médií.

- Tvorba triedneho resp. školského periodika

Vytvorenie vlastného redakčného tímu. Vyhodenie vlastného titulu, výtlačku triednych, školských novín alebo časopisu. Distribúcia periodika.

4. Vzdelávací štandard – výstup za 3. a 4. ročník

Obsahový štandard

Základné druhy médií, ich funkcie a vývoj

1. Periodická tlač (noviny, časopisy), elektronické médiá (televízia, rozhlas), digitálne médiá "multimédiá" ako informačné zdroje, prostriedky masovej, skupinovej, interpersonálnej komunikácie, zdroje výkladu reality a predstavy o nej, nositelia a šíritelia hodnotových orientácií, etických kategórií, kultúry, prostriedky výchovy a vzdelávania, prostriedky ovplyvňovania udalostí verejného života a života jednotlivca, prostriedky sebarealizácie človeka, priemyselné odvetvie, ktoré ponúka pracovné príležitosti, tvorcovia a distribútori

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

zábavy, spôsobov trávenia voľného času.

2. História médií.

3. Verejno-právne a súkromné médiá. Verejno-právne a súkromné televízie, základná charakteristika, ich odlišnosti. Celoplošné, regionálne a lokálne televízie.

4. Rozhlas, ako prostriedok masovej komunikácie založený na akustickom a auditívnom princípe. Rádio. Rozhlasová stanica. Verejno-právne a súkromné rádiá.

5. Tlačené médiá. Knihy. Druhy a typy periodickej tlače. Denníky, týždenníky, mesačníky. Časopisy podľa tematiky: všeobecné, rodinné, o životnom štýle, motoristické, o počítačoch, detské, mládežnícke...Seriózne a bulvárna tlač.

5. Digitálne médiá. Multimédiá. Digitálna televízia. Mobil.

Druhy, typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

1. Programové typy a žánre v televízii: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, programy pre deti a mládež. Televízne seriály. Reality šou, Soap-opery, telenovely.

2. Film. Filmové žánre: hraný a dokumentárny film, akčné filmy, science-fiction, western, komédia.

3. Rozhlasové žánre. Spravodajské a publicistické žánre. Rozhlasová hra.

4. Internetové blogy.

5. Žurnalistické žánre v tlačených médiách. Spravodajské a publicistické žánre. Správa, komentár, report, spravodajský rozhovor, komentár,

6. Ako vzniká film. Filmové a televízne profesie: producent, dramaturg, režisér, scenárista, kameraman, strihač, maskér,

7. Tvorba mediálnych produktov. Profesia novinár. Redaktor. Moderátor v rôznych druhoch médií.

8. Tvorba a distribúcia tlačených médií. Autor, editor, jazykový redaktor, vedúci vydania, grafik, tlačiar, distribútor.

9. Publikum médií. Čitatelia novín a časopisov, poslucháči rozhlasu (rádiá) i diváci. Prieskumy čítanosti, počúvanosti, sledovanosti, Peoplemetre. Prime-time v televízii

Mediálna realita a jej účinky na človeka

1. Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. Filmová reč. Obraz. Záber. Strih. Scéna. Uhol kamery. Filmový efekt a trik.

2. Účinky médií na človeka. Mediálne zobrazované fiktívne a reálne násilie. Fyzické a psychické formy násilia.

3. Mediálny - filmový hrdina. Reálny hrdina.

4. Filmový kritik. Hodnotný film. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO).

5. Zobrazovanie reality v telenovelách, mydlových operách, talkšou, reality šou

6. Hodnoty v hudobných videoklipech.

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

7. Časopisy pre mladých. Komerčné a nekomerčné. Prostriedky ovplyvňovania.
8. Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Sociálna a charitatívna reklama. Účinky reklamy na človeka. Manipulatívne prostriedky.
9. Multimediálna realita a jej znaky.
10. Počítačové hry, videohry, mobilné telefóny a ich účinky na človeka

Etika v médiách a ich obsahoch

1. Etické zásady moderovania rozhlasových relácií
2. Etické zásady novinárskej práce. Kódexy novinárskej etiky. Orgány na ochranu novinárskej etiky. Tlačová rada SR, Rada pre vysielanie a retransmisiu. Bulvár a porušovanie novinárskej etiky
3. Neetické prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, relácie typu skrytá kamera
4. Ochrana a porušenie autorských práv na internete

Praktická mediálna práca

1. Námet, scenár televíznej, rozhlasovej relácie, filmu a jeho realizácia.
2. Tvorba školského časopisu
3. Tvorba reklamného plagátu
4. Tvorba vlastného mediálneho produktu a jeho zverejnenie na internete

Výkonový štandard

Základné druhy médií, ich funkcie a vývoj

- 1.1 poznať a odlišovať jednotlivé druhy médií
- 1.2 pochopiť, že médiá existujú za účelom plnenia určitých funkcií najmä informačnej, mravnej, kultúrnej, sociálnej, výchovno-vzdelávacej a zábavnej, plnenia potrieb jednotlivca i spoločnosti
- 1.3 uvedomovať si úlohu médií vo svojom živote, vlastné potreby a motiváciu pri ich využívaní
- 1.4 prehodnocovať svoje postoje voči médiám a ich produktom
- 1.5 využívať určité druhy médií cielene: keď si uvedomuje svoju potrebu informovať sa, vzdelávať sa, zabaviť sa, využiť voľný čas
2. disponovať základným prehľadom o druhoch médií v historickom kontexte a porovnaní
- 3.1 chápať médiá ako inštitúcie, ktoré produkujú mediálne obsahy
- 3.2 poznať organizačné formy televízie (verejno-právnu a súkromnú), chápať rozdiely medzi nimi a ako sa prejavujú v obsahu vysielania
- 3.3 rozlišovať pri vlastnom mediálnom konzume medzi ponukami verejno-právnej a komerčnej televízie; orientovať sa na druhy programov, ktoré sú určené vlastnej vekovej kategórii a majú pozitívny vplyv
- 4.1 poznať v odlišnosti od iných druhov médií osobitosti a zvláštnosti rozhlasu
- 4.2 uvedomovať si akú úlohu plní zvuk a hudba v médiách
- 4.3 reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote, motívy využívania auditívnych médií a ich produktov.
5. charakterizovať tlačené médiá v ich odlišnosti od ostatných druhov médií, poznať druhy a typy periodickej tlače

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

6. chápať digitálne médiá (internet, mobil...) ako informačné a vzdelávacie médium, poznať jeho možnosti v oblasti medziosobnej komunikácie, využívať ho s mierou pre uspokojenie vlastných potrieb

Druhy, typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

1.1 chápať, že televízne, filmové, rozhlasové, žurnalistické žánre majú typické a ustálené znaky podľa ktorých je možné ich rozpoznať

1.2 na príkladoch rozpoznať základné programové typy a žánre v televízii

2. charakterizovať typické prvky filmových žánrov: komédia, akčný film, western, dokumentárny film, science-fiction

3. na príkladoch rozpoznať základné rozhlasové žánre

4. dokázať vyjadriť svoj názor na vybranú tému na internetovom blogu

5.2 využívať tlačeneé médiá ako zdroje informácií, chápať potrebu overovania si informácií z viacerých mediálnych i iných (primárnych i sekundárnych) informačných zdrojov

5.3 uvedomovať si potrebu získať objektívne, skutočne významné, pravdivé, nestranné a vyvážené informácie

5.4 rozlišovať medzi spravodajským a publicistickým spracovaním témy v médiách, medzi faktickou informáciou a interpretáciou faktu

5.5 dokázať informovať o udalosti na základe porozumenia obsahu článku v novinách či časopise

6. poznať profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe a distribúcii filmového diela

7. disponovať prehľadom o náplni práce novinára v rôznych druhoch médií a chápať nevyhnutnosť spĺňať osobnostné predpoklady pre výkon tejto profesie

8. popísať fázy prípravy, tvorby a distribúcie periodika, charakterizovať pracovné činnosti profesionálnej zložky procesu

9.1 poznať publikum rôznych druhov médií a vníma rôznorodé motivačné aspekty využívania médií

9.2 chápať ako ovplyvňuje záujem publika o mediálne obsahy výšku príjmov v médiách.

9.3 poznať spôsoby a význam výskumov využívania mediálneho publika pre médiá a na konkrétnych príkladoch zdôvodniť aký dôsledok majú tieto výskumy na programovú ponuku médií a jej štruktúru.

Mediálna realita a jej účinky na človeka

1.1 chápať, že mediálne spracovanie a znázornenie reality podlieha v porovnaní so skutočnosťou vždy zmene a je zámerné

1.2 vysvetliť rozdiely v zobrazovaní a interpretácii reality u fiktívnych a dokumentárnych filmových žánroch

1.3 chápať a interpretovať symbolicky zobrazený obsah mediálnej reality, znakový systém "reči filmu"

2.1 poznať účinky médií (najmä mediálneho násillia) na človeka, reflektovať ich vo vzťahu k vlastnej osobnosti a regulovať svoj mediálny konzum

3.1 rozlišovať medzi mediálne zobrazovanými vzormi a reálnymi – uvedomovať si, čo skutočne z človeka robí hrdinu

3.2 kriticky hodnotiť mediálne prezentované vzory správania mediálnych hrdinov

4. 1 hodnotiť obsah filmového diela podľa osvojených kritérií, chápať, že najmä

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

posolstvo filmu a verné zobrazovanie ľudských hodnôt robí dielo hodným sledovania

4.2 zaujímať negatívny postoj k prezentácii obsahov, ktoré môžu ohroziť vývin jeho osobnosti (najmä reálne a fiktívne násilie, sexualita...).

4.3 identifikovať vo filmových a televíznych dielach pozitívne správanie filmových hrdinov, pozitívne ľudské hodnoty a vyberať si filmy a televízne programy s pozitívnym posolstvom, hodnotným obsahom s vhodne pre vlastnú vekovú kategóriu

4.4 sformulovať kritický ohlas na filmové dielo

5. vyjadriť kritický postoj k mediálne prezentovanej realite v televíznych žánroch ako reality šou, soap opery, telenovely, talkšou

6.1 rozoznávať hodnoty komunikované v hudobných reláciách, videoklipoch a odlišovať ich od pseudohodnôt

6.2 rozpoznávať a hodnotiť mediálne prezentované vzory správania, životný štýl v hudobných videoklipoch

7.1 kriticky posudzovať kvalitu obsahovej zložky v časopisoch pre mladých, odhaľovať manipulatívne prvky, ktoré vnucujú určitý obraz ideálneho dievčaťa, či chlapca

7.2 selektovane využívať špecializované (pre neho určené) tituly periodických médií, a vyberať si tie, ktoré pozitívne ovplyvňujú jeho osobnosť

8.1 rozlišovať medzi pozitívnym a negatívnym vplyvom reklamy

8.2 vysvetliť význam sociálnej reklamy pre riešenie spoločenských problémov, či problémov jednotlivcov

8.3. identifikovať a zaujať kritický postoj k technikám presvedčovania recipientov v reklame, odhaliť, kedy reklama podporuje vznik konzumných návykov, spôsobov života, vytváranie pseudopotrieb

9. poznať typické znaky multimedialnej reality, chápať jej odlišnosť vo vzťahu ku skutočnosti

10.1. vyberať si z počítačových hiera videohier pre svoj konzum tie, ktoré podporujú vlastnú osobnosť (napr. rozvíjajú logické a strategické myslenie) a nemajú na osobnosť negatívny vplyv (s nadmerným výskytom násilia) .

10.2 využívať s mierou počítačové hry, videohry a mobilné telefóny

Etika v médiách a ich obsahoch

1. hodnotiť kvalitu moderovania rozhlasových relácií z hľadiska etických kritérií

2.1. kriticky posudzovať kvalitu obsahu, využívaných výrazových prostriedkov v bulvárnych tlačенých médiách v porovnaní so serióznymi titulmi

2.2 analyzovať mediálne texty, nájsť neetické formy správania novinárov, prípady porušenia mediálnej etiky

2.3 rozlišovať medzi etickými a neetickými mediálnymi obsahmi v médiách

2.4 dokázať sformulovať ohlas na článok s neetickým obsahom a nadviazať kontakt s regulačným orgánom v oblasti mediálnej etiky

3. odmietat prezentovanie neetických prvkov programoch typu skrytá kamera, reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie

4. zaujímať negatívny postoj k neetickým obsahom a porušovaniu etiky na Internete, počítačovému pirátstvu

Praktická mediálna práca

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Základná škola, Sídlisko II 1336, 093 01 Vranov nad Topľou

Školský vzdelávací program

- 1.1 zostaviť v spolupráci s ostatnými krátky filmový príbeh, scenár televíznej relácie
- 1.2 preukázať spôsobilosť zapájať sa do organizácie, kolektívnej prípravy a distribúcie vlastnej rozhlasovej nahrávky
2. preukázať zručnosti pri kolektívnej tvorbe triedneho, školského periodika
3. preukázať zručnosti pri kolektívnej tvorbe reklamného plagátu
4. zverejniť mediálny produkt na Internete

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Základnou metódou je sociálne interakčné učenie, využívajú sa metódy brainstormingu, rolové hry, dramatizácia, diskusia, práca v dvojiciach a menších skupinkách, práca s pracovnými listami, problémová a projektová metóda, výklad.

Dôležitým predpokladom učebnej činnosti žiaka je dostatok učebných pomôcok, najmä obrazov (napr. z knižných publikácií).

Významovým prostriedkom realizácie výchovy je riešenie problémov v priebehu samostatnej činnosti žiakov. Sústavne vedieme žiakov k tomu, aby dokázali svoje názory vyjadriť a zdôvodniť. Nabádame ich, aby diskutovali s rodičmi o jednotlivých preberaných témach.

6. Učebné zdroje

Kačínová, V.: Experimentálne UO mediálnej výchovy pre 5. – 9. roč. ZŠ a 1. - 4. roč. osemročných gymnázií. Bratislava, ŠPÚ, 2005, upravené 2008-02-15
Mezulánik, Radek: Výchova v rodine pod vlivem médií. In Rodina v médiích. Zborník příspěvků z 4. konference Člověk a média. Praha : Hnutí fókálare, 2004, s. 5-9
Říčan, Pavel – Píthartová, Drahomíra : Krotíme obrazovku. Praha : Portál, 1995. 62 s.
Spousta, Vladimír: Masmédia jako sociálně-pedagogický problém. In Pedagogická revue, roč. 56, 2004, č. 3, s. 274-285.

7. Hodnotenie predmetu

Na hodine mediálnej výchovy žiakov nehodnotíme známkou. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovne oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Vyučovací predmet mediálna výchova budeme v 3. a 4. ročníku hodnotiť slovne.